

СТАНОВИЩЕ

*От: Акад. проф. д-р Николай Иванов Попов д.м.н. - БАН,
член на Научно жури, съгласно заповед № Р-109-415 от 30.11.2017г. на
Ректора на МУ - Варна.*

*Относно: Дисертационен труд за присъждане на научна степен
„доктор на науките“*

*На тема: „Скелетни репозиции, реконструкции и фиксации
в лицево-челюстната област“*

С автор: Доц. д-р Антон Йорданов Джоров д.м.

Кратки биографични данни:

Доц. д-р Антон Джоров е роден в гр. София 1957г. Завърши МУ - София през 1982г. и започва работа по разпределение. След конкурс 1987г. е избран за асистент към Катедра Хирургична Стоматология и Лицево-Челюстна Хирургия при Стом. ф-т на МУ София. Придобива специалностите: „Обща стоматология“, „Хирургична стоматология“ и „Лицево-Челюстна Хирургия“. Кариерното му развитие продължава като старши и главен асистент. Защитава дисертационен труд през 2005г. След конкурс 2008г. е избран за доцент и завежда диагностично-лечебната дейност на „СБАЛ по ЛЧХ - Университетска“ - София. От 2012г. е доцент към ВМА - София. Към момента е консултант и гост-хирург в „Аджибадем Сити Клиник - болница Токуда“, консултант е към „Аджибадем Сити Клиник - Онкологичен център“ и лицево-челюстен хирург в МДЦ „АМА“ - София. Бил е председател два мандата на „Сдружение на Оралните и Лицево-Челюстни Хирурги в България“.

Доц. д-р Джоров участва в написването на учебниците: „Лицево-Челюстна и Орална Хирургия“ - под редакцията на проф. д-р Р. Угринов и „Орална хирургия“ - под редакцията на проф. д-р Д. Атанасов. Автор е на монографията „Ортогнатична хирургия“ и на 47 научни публикации, от които във връзка с дисертационния труд представя 11.

Актуалност на темата:

В представеният ми за становище дисертационен труд се разглеждат методи за репозиции на фрактури, реконструкции на аномалии, деформации, малформации и

възстановяване на посттравматични и постаблативни дефекти на скелетните структури в трите лицеви етажа. От изборът им зависи не само функционалното, а и естетичното възстановяване на лицево-челюстната област. Това е сериозно предизвикателство и прави определената тема съвременна, клинично и научно значима.

Характеристика и оценка на дисертационния труд:

Дисертационният труд е написан на 378 стандартни машинописни страници. Разпределен е в осем части, библиография от 1208 заглавия (133 на кирилица и 1075 на латиница) и три приложения. Съдържа 15 таблици, 9 графики и 268 фигури. Той е структуриран съобразно възприетите академични изисквания (въведение, литературен анализ, цел и задачи, материал и метод, резултати, обсъждане, заключение, изводи, библиография, приложения).

Литературният обзор е много изчерпателен. В него доц. Джоров разглежда етиологията, честотата и патогенезата на основни заболявания на скелетните структури в лицево-челюстната област (фрактури, аномалии, малформации, деформации, тумори, тумороподобни заболявания, некрози). Представя класическите методи за тяхното лечение. Анализира съвременните начини за репозиции, реконструкции, възстановяване на посттравматични и постаблативни дефекти. Разглежда различни експланати и автогенни костни транспланати, материали за остеосинтези и епетези. Задълбочената теоретична подготовка на дисертанта му позволява да установи нерешените проблеми по темата. Те му дават основание да формулира целта и задачите на дисертационния труд. За тяхното изпълнение доц. Джоров обхваща 343 ^{ма} лекувани от него болни в периода 2005-2015г. с фрактури, аномалии, деформации, малформации, посттравматични и постаблативни дефекти на скелетните структури в трите лицеви етажа.

В раздела методи за диагностика дисертантът описва подхода за обследване на болните и съставяне на лечебен план. Представя клиничните, рентгенови и цефалометрични показатели за оценка на състоянието им, които в много от случаите използва и при постигнатите резултати - за съпоставка.

Методите за скелетни репозиции, реконструкции и фиксации доц. д-р Джоров описва по локализация и вида на патологичния процес.

В горния лицев етаж представя оперативни техники за лечение на фрактури, посттравматични деформации и дефекти на предната стена на фронталния синус. В случаи на краниофациална дизостоза, хиперпневматизация на фронталния синус и

естетични корекции за лицева феминизация описва начините за контуриране, костна мобилизация, ремоделация и редукция на част от члената кост.

В средния лицев етаж представя методи за репозиции и фиксации на назо-орбито-етмоидални, носни, зигоматични, максиларни и множествени фрактури. За реконструкции на горночелюстни аномалии, малформации и деформации използва и оценява по технически и биомеханични показатели предната сегментна супраапикална остеотомия и остеотомията по Le Fort I. При посттравматични деформации и крациофициални дизостози прилага след остеотомии по Le Fort I, II и III сагитална дистракционна остеогенеза с „вътрешни“ апарати. Описва и техники за възстановяване на постаблативни дефекти в средния лицев етаж с автогенни транспланти от черепния свод и скапула, обторатори и епитети от меки медицински силикони, а на алвеоларния гребен - посредством вертикална дистракционна остеогенеза.

В долния лицев етаж представя лечение на мандибуларни фрактури с различни локализации. За тях използва и интраорална методика за фиксация чрез транскутанна техника за остеосинтеза. Представя реконструкции на изолирани и съчетани мандибуларни зъбно-челюстни аномалии и деформации чрез двустранна сагитална приплъзваша мандибуларна остеотомия, ментопластика и бимаксиларна хирургия. При анкилози на темпоромандибуларните стави оценява късните резултати от артропластики с костохондрални транспланти. За лечението им разработва и въвежда модифициран метод за възстановяване на ставните израстъци с коронарни. При случаи с хемифациални микрозомии, като част от комплексното им лечение, прилага мандибуларна дистракционна остеогенеза с „вътрешни“ апарати. Описва методи за възстановяване на долночелюстни дефекти чрез автогенни свободни, васкуларизирани костни транспланти (илиачни, фибуларни) и дистракционна остеогенеза (с един, два транспортни диска, компресия и последваща дистракция). След реконструкциите за да оптимизира функционалните резултати поставя интраосални титанови дентални импланти.

Хирургичните протоколи са представени стъпка по стъпка, детайлно са онагледени и са принос от дисертационния труд към оперативната лицео-челюстна хирургия.

Резултатите от изследванията са оценени клинично, рентгенологично, цефалометрично и статистически в същата последователност по лицеви етажи. Потвърдени са с много фотоснимки на оперирани от автора болни. Доц. д-р Джоров ги проследява в непосредствения, ранния следоперативен период и заздравителната фаза. За негова чест споделя настъпили усложнения и неудачи.

Всяка от поставените задачи е подложена на задълбочено и критично обсъждане, въз основа на което следват заключения и от тях са направени изводите.

Първото приложение към дисертационния труд допълва информацията за ембрионалното развитие, растежа и анатомичните особености на кранио-максило-фациалния комплекс, а второто - клиничните характеристики на туморите и тумороподобните образувания засягащи скелетните структури на лицево-челюстната област. Третото приложение съдържа анкетни карти за оценки на лицата със зъбно-челюстни аномалии и деформации, както и за резултатите от техните реконструкции.

Приноси от дисертационния труд:

Доц. д-р Джоров чрез представения клиничен материал анализира и съпоставя класически с нови хирургични методи, и определя индикациите им за приложение. Предлага алгоритми за лечение на счупванията в горния лицев етаж, назо-орбито-етмоидалните, зигоматичните и множествените фрактури. Обосновава ги чрез биомеханичните особености на кранио-максило-фациалния комплекс и съвременните травматологични възможности. Изготвя и актуализира класификации за счупванията на фронталния синус, назо-орбито-етмоидалните фрактури, както и на зъбно-челюстно-лицевите аномалии, малформации и деформации. Въвежда нови съвременни оперативни техники за лечение на редки заболявания в лицево-челюстната област, като синдромни краниофациостенози, хемифациални микрозомии, анкилози на долnochелюстните стави. Предлага методика за мандибуларни остеосинтези, която не налага междучелюстна фиксация. Въвежда и утвърждава техники за възстановяване на значими долnochелюстни дефекти чрез автогенни васкуларизирани костни трансплантати и дистракционна остеогенеза. Допълва теоретичните обосновките за заздравителните процеси при тези методи. Оценява резултатите от използването на дентални импланти върху възстановени дефекти чрез автогенни костни трансплантати и дистракционна остеогенеза. Анализира въздействието на лицата със зъбно-челюстни аномалии и деформации върху околните хора и тяхната преценка за постигнатото от ортогнатичните операции. С всичко това успешно разработената научна тема подпомага развитието на реконструктивната и възстановителна лицево-челюстна хирургия.

Заключение:

Комплектът документи, материали и процедури по защитата на дисертационния труд за придобиване на научна степен „доктор на науките“ са съобразни с изискванията

на ЗВО, ЗРАСРБ и правилника му за приложение приет от МУ - Варна. Според него са представени 11 научни публикации, които са във връзка с разработената тема. Те са отпечатани и чрез тях съществени елементи от дисертационния труд са споделени. Приложението към него автореферат обхваща всичките му части и отразява съдържанието му.

Темата на дисертационния труд е актуална. Целта и задачите са ясно формулирани. Използваният клиничен материал от 343 ^{-ма} болни е достатъчен за тяхното изпълнение. Различните локализации на уврежданията, разнообразните им етиологични особености и оперативни методи за лечение са сериозно предизвикателство, с което дисертантът се е справил благодарение на много добра теоретична подготовка, голям клиничен и оперативен опит. Резултатите са оценени обективно. Проследени са достатъчно продължително време и са подложени на критичен научен анализ. Направените заключения и изводи отговарят на поставените задачи, които са изпълнени и е постигната целта на дисертационния труд. Намирам го за завършен и лично дело на автора.

Считам, че дисертационния труд на тема: „Скелетни репозиции, реконструкции и фиксации в лицево-челюстната област“ има сериозни клинични, научно-приложни и теоретични приноси за медицината. Това ми дава основание да го оцена положително и да препоръчам на уважаемото Научно жури да присъди на доц. д-р Антон Йорданов Джоров д.м. научната степен „доктор на науките“ в областта: Висше образование: 7. Здравеопазване и спорт; Професионално направление: 7.2; Специалност: „Хирургична стоматология“.

София

02.03.2018г.

Акад. проф. д-р Николай Попов д.м.н.